

Motion till riksdagen 2005/06:Sk364

av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m)

Värnskatten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av värnskattens avskaffande.

Motivering

Pacta sunt servanda – avtal skall hållas – är en term som utgör en grundstomme för hela civilrätten. Utan en sådan tydlig lagparagraf med domstolars uppbackande skulle i princip det mesta av ekonomisk aktivitet avstanna. Ty vem vill göra affärer med någon om man vet att avtal som träffats med lätthet, och utan kostnad för den brytande parten, kan brytas?

Men samtidigt som jurister och allmänhet ställer sig bakom denna princip med självklarhet behandlas dess motsvarighet inom politiken med en axelryckning. Politikens motsvarighet till *pacta sunt servanda* är att löften skall hållas. Ty inom politiken finns inga civilrättsligt bindande avtal. I stället finns överenskommelser mellan enskilda politiker eller grupper av politiker.

Men vilken politiker vill ingå en överenskommelse med någon annan om denna överenskommelse kan brytas utan några efterverkningar alls?

Det krävs inte stor fantasi eller långvarig politisk erfarenhet för att förmoda att viljan avstannar. Men det är inte bara i detta avseende som svekfullhet från politisk sida är allvarlig. Brutna löften minskar också allmänhetens förtroende för den offentliga sektorn i allmänhet och för politiker i synnerhet. Detta vore olyckligt för demokratin. Ett exempel på ett tydligt löftesbrott är värnskatten. Den infördes i samband med saneringen av statens underskott och innebär ett avsteg från den skatteöverenskommelse mellan blocken som utmynnade i 1990 års skattereform – århundradets skattereform. Att det var fråga om ett temporärt avsteg går inte att ta miste om. Följande citat, som är hämtade ur regeringens proposition (prop. 1994/95:25) ger klara belägg för detta:

Fel! Okänt namn på

1990 års skattereform byggde på en bred politisk överenskommelse. Det allvarliga ekonomiska läget med stor arbetslöshet och växande statsskuld motiverar dock vissa temporära avsteg från denna överenskommelse. Det statliga skatteuttaget på förvärvsinkomster över den s.k. skiktgränsen bör därför höjas genom en s.k. värnskatt från 20 till 25 % vid 1996–1999 års taxeringar. (s. 49–50)

Något senare i samma proposition anför regeringen att ”en tidsbegränsad höjning med 5 % bör ske av uttaget av statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster över skiktgränsen”.

Vidare anför regeringen att ”med hänsyn till att det är frågan om tidsbegränsade justeringar av skatteskalen bör de nu berörda ändringarna tas in i särskild lag”. (s. 66–67)

Men något återställande av detta temporära avsteg blev aldrig av. Tvärtom. Trots att statens finanser förbättrades och förbyttes till överskott blev värnskatten kvar. Som argument för detta anför regeringen i budgetpropositionen (prop. 1997/98:1) fördelningspolitiska skäl. Man skriver:

I enlighet med riksdagens tidigare beslut upphör värnskatten 1998. Mot bakgrund av redovisningen i bilaga 6 finns anledning att göra en fördelningspolitisk korrigerings utöver höjningen av barnbidraget. De bedömningar i finansieringsfrågan som redovisas i bilagan talar för att denna korrigerings görs genom förändringar i skatten på förvärvsinkomster.

Så permanentades värnskatten och så lurade regeringen de partier som man arbetat fram skattereformen med. En fråga som man aldrig kan få svar på är om de partier som ställde sig bakom 1990 års reform hade gjort det om kännedom om värnskatten då hade funnits. Men man kan förmoda att så ej varit fallet.

Permanentandet av värnskatten får man därför se som intet annat än ett utslag av politisk svekfullhet parat med statens omätliga behov av skattemedel.

Men politiska löften, precis som alla andra löften, skall hållas. Värnskatten bör därför snarast avskaffas – även om detta fördelningspolitisk inte passar den s-märkta retoriken. Ty politikens trovärdighet måste gå före kortsiktiga fördelningspolitiska vinster. Dessa kortsiktiga vinster torde dessutom snart förbytas till långsiktiga politisk förluster – också fördelningspolitiska sådana. Ty värnskatten är en straffskatt på heltidsarbete, på utbildning och på alla dem som vill något. Utan alla dessa individers flit och initiativförmåga blir den ekonomiska utvecklingen så mycket långsammare. Och det drabbar de med låg förmåga långt mycket hårdare än de med hög.

Stockholm den 29 september 2005

Anne-Marie Pålsson (m)

Anne Marie Brodén (m)

Patrik Norinder (m)